

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«16» жовтня 2019 року

№ 60/24-рк/к

м. Київ

СКП «Ритуал»
07700, Київська обл.,
м. Яготин,
вул. Незалежності, 69-А

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, усунення причин виникнення порушення і умов, що йому сприяють

Київським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) з метою здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції проводилось дослідження на предмет наявності або відсутності ознак порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції в діях спеціалізованого комунального підприємства Яготинської міської ради «Ритуал» (далі – СКП «Ритуал», Підприємство) під час надання ритуальних послуг у м. Яготин Київської області протягом 2019 року.

За результатами проведеного дослідження Відділенням встановлено наступне.

СКП «Ритуал» (Київська обл., Яготинський р-н, м. Яготин, вул. Незалежності, буд. 69-А; ідентифікаційний код юридичної особи 40511420) здійснює господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у м. Яготин Київської області з травня 2016 року.

Відповідно до статуту (у новій редакції), затвердженого рішенням сесії Яготинської міської ради Київської області від 24.06.2019 № 2037-51-VII, Підприємство створене з метою надання ритуальних та побутових послуг, іншої діяльності відповідно до статуту, для задоволення суспільних та інших потреб та інших господарюючих суб'єктів, досягнення економічних, соціальних результатів та одержання прибутку, шляхом систематичного здійснення господарської (підприємницької) діяльності.

Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності СКП «Ритуал» є організування поховань і надання суміжних послуг (код за КВЕД 96.03).

Отже, враховуючи те, що ритуальна служба здійснює функції, делеговані органами місцевого самоврядування (утримання кладовищ, реєстрування поховання, безоплатне виділення місця для поховання тощо), у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» СКП «Ритуал», в межах наданих чинним законодавством повноважень щодо укладання договорів про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, є органом адміністративно – господарського управління та контролю, а в частині надання ритуальних послуг – суб'єктом господарювання.

Загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, регулювання відносин, що виникають після смерті (загибелі) особи, щодо проведення

процедури поховання, а також встановлення гарантії належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого та збереження місця поховання визначено Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі – Закон).

З метою реалізації Закону, наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Наказ), зокрема затверджено:

- Типове положення про ритуальну службу в Україні, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Типове положення);
- Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710.

Відповідно до частини першої статті 8 Закону організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.

Згідно з пунктом 3 частини п'ятої статті 8 Закону органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.

Відповідно до частини першої статті 9 Закону ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.

Згідно з пунктом 1 Типового положення ритуальна служба в Україні відповідно до Закону - це спеціалізоване комунальне підприємство, що створюється органом місцевого самоврядування в порядку, установленому Законом.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

До Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710, включено наступні послуги:

- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
- оформлення свідоцтва про поховання;
- копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
- монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
- кремація тіл померлих;
- поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
- зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
- організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
- запакування оцинкованої труни;
- замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.

З метою врегулювання відносин під час надання ритуальних послуг у м. Яготин Київської області, рішенням Яготинської міської ради від 13.09.2016 № 501-11-VII затверджено Положення про порядок надання ритуальних послуг на території м. Яготин (далі – Положення).

СКП «Ритуал» утворене рішенням Яготинської міської ради Київської області від 19.05.2016 № 299-08-VII шляхом виділення з комунального підприємства Яготинської міської ради «Яготинська житлово-експлуатаційна контора» (Київська обл., Яготинський р-н, м. Яготин, вул. Шевченка, буд. 204; ідентифікаційний код юридичної особи 05447970) і є його правонаступником.

Підприємство здійснює організацію поховань померлих і надання окремих видів ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком, а також реалізацію предметів ритуальної належності у м. Яготин Київської області, відповідно до пункту 4 Типового положення СКП «Ритуал» є ритуальною службою, створеною Яготинською міською радою з метою надання ритуальних послуг у м. Яготин.

Ритуальна служба забезпечує **укладання договорів із суб'єктами господарювання** в порядку, визначеному пунктом 8 Типового положення.

Таким чином, діючим законодавством надано ритуальним службам виключне право укладати договори про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, які виявили бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг.

Наведене свідчить, що вступ на ринок ритуальних послуг адміністративно обмежений необхідністю укладання суб'єктами господарювання (які виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг) відповідного договору з ритуальною службою.

Відділенням встановлено, що 19.07.2019, 26.07.2019 та 09.08.2019 у газеті «Яготинські вісті» були розміщені оголошення із наступним змістом:

«До відома жителів м. Яготина!

У зв'язку із закінченням терміну дії договорів про надання ритуальних послуг фізичними особами-підприємцями, з 20.07.2019 року копання могил на кладовищах м. Яготин буде проводитися лише СКП «Ритуал» Яготинської міської ради. Кожне поховання чи перепоховання померлих реєструється в СКП «Ритуал» Яготинської міської ради відповідно до ст. 27 ЗУ «Про поховання та похоронну справу» № 2246-VI від 16.12.2004 р.

Просимо громадян та мешканців міста відповідально ставитися до такої процедури.

Звертатися за адресою: м. Яготин, вул. Незалежності, 69 А (будівля колишньої санстанції)...» (мова оригіналу) (далі – Оголошення).

Проте, за інформацією фізичної особи-підприємця Васюти Ріти Миколаївни (далі – ФОП Васюта Р.М.), між зазначеним суб'єктом господарювання та СКП «Ритуал» укладено договір про надання ритуальних послуг від 31.01.2019 № 1 (строк дії до 31.12.2019), який у судовому порядку не оскаржувався, тобто **такий договір є діючим**.

Листом від 21.08.2019 № 22 (вх. Відділення від 27.08.2019 № 60-01/3093) товариство з обмеженою відповідальністю «Редакція газети «Яготинські вісті» (далі – ТОВ «РГ «Яготинські вісті») підтвердило, що **замовником** розміщення Оголошень та особою, яка **несе відповідальність** за розміщену в Оголошеннях інформацію, є **СКП «Ритуал»**.

Листом від 28.08.2019 № 117/19 (вх. Відділення від 05.09.2019 № 60-01/3219) СКП «Ритуал» повідомило, що протягом 2016 – 2018 років Підприємством були укладені договори про надання ритуальних послуг із 5 фізичними особами-підприємцями, зокрема із ФОП Васюта Р.М. - договір від 21.06.2016 № 1 (строк дії до 21.06.2017). Проте, строк дії вказаних договорів закінчився до 20.07.2019.

Разом з тим, в січні 2019 року між ФОП Васюта Р.М. та СКП «Ритуал» було укладено **договір про надання ритуальних послуг від 31.01.2019 № 1** (строк дії до 31.12.2019). Однак, за інформацією СКП «Ритуал», вказаний договір був *«підписаний та повернутий без «Переліку ритуальних послуг»...*» (мова оригіналу), який передбачено пунктом 3.2.2. цього договору.

Також, у серпні 2019 року між ФОП Васюта Р.М. та СКП «Ритуал» було укладено **договір про надання ритуальних послуг від 20.08.2019 № 2** (строк дії до 20.08.2020), пункт 3.2.2. якого містить перелік ритуальних послуг, які можуть надаватись ФОП Васюта Р.М..

При цьому, Відділенням встановлено, що **тарифи та перелік окремих видів ритуальних послуг**, які включено до необхідного мінімального переліку ритуальних послуг та які надавались/надаються ФОП Васюта Р.М. (в тому числі копання могил), були затверджені наступними рішеннями виконавчого комітету Яготинської міської ради:

- від 15.06.2016 № 109 (втратило чинність з 31.07.2018);
- від 31.07.2018 № 127 (втратило чинність з 08.08.2019);
- від 08.08.2019 № 85.

Тобто, станом на момент поширення Оголошень ФОП Васюта Р.М. мала право надавати ритуальні послуги мешканцям м. Яготин на підставі укладеного із СКП «Ритуал» договору про надання ритуальних послуг від 31.01.2019 № 1.

Отже, поширювана СКП «Ритуал» в Оголошеннях інформація про те, що починаючи з 20.07.2019 копання могил на території кладовищ м. Яготин буде здійснюватись виключно Підприємством, є **неправдивою**.

Побачивши таку інформацію пересічний споживач може сприйняти її, як свідчення відсутності у нього альтернативи для обрання надавача ритуальних послуг (послуг з копання могил) у межах м. Яготин.

Зазначена інформація може надати СКП «Ритуал» перевагу над його конкурентами на відповідному ринку, оскільки вона здатна негативно вплинути на наміри споживачів щодо придбання (замовлення) ритуальних послуг у інших суб'єктів господарювання.

Отже, Підприємство може отримати неправомірні переваги у конкуренції, посилюючи свою конкурентну позицію не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неправдивих відомостей про наявність у нього виключного права на надання ритуальних послуг (послуг з копання могил) у межах м. Яготин.

Відповідно до статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.

Таким чином, дії СКП «Ритуал», які полягають у поширенні в газеті «Яготинські вісті» неправдивої інформації про наявність у нього з 20.07.2019 виключного права на надання ритуальних послуг (послуг з копання могил) у м. Яготин Київської області, містять ознаки порушення, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, а саме: повідомлення СКП «Ритуал» невизначеному колу осіб неправдивих відомостей про наявність у нього з 20.07.2019 виключного права на надання ритуальних послуг (послуг з копання могил) у м. Яготин Київської області, зокрема внаслідок замовчування факту про наявність у інших суб'єктів господарювання (ФОП Васюта Р.М.) права надавати такі послуги, що може вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) послуг цього суб'єкта господарювання.

При цьому, слід зазначити, що у Відділення відсутня інформація, яка б свідчила про те, що вказані дії СКП «Ритуал» призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції на відповідному ринку.

Враховуючи наведене, з метою усунення причин виникнення вищезазначеного порушення і умов, що йому сприяють, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний

комітет України», адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає наступні обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Спеціалізованому комунальному підприємству Яготинської міської ради «Ритуал» (Київська обл., Яготинський р-н, м. Яготин, вул. Незалежності, буд. 69-А; ідентифікаційний код юридичної особи 40511420) вжити заходів для припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють, шляхом розміщення у газеті «Яготинські вісті» спростування раніше поширеної неправдивої інформації про наявність у спеціалізованого комунального підприємства Яготинської міської ради «Ритуал» з 20.07.2019 виключного права на надання ритуальних послуг (послуг з копання могил) у м. Яготин Київської області.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно письмово повідомити Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у **місячний строк** з дня їх отримання, з наданням підтвердних документів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Звертаємо увагу, що відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

**Голова адміністративної колегії -
голова відділення**

О. Хмельницький